

Moderato

VEDAMASIS SEPTAKORDAS

D7, S+7 (S7) ir vedamasis septakordas (**D^bS7**) yra pagrindiniai septakordai.

Vedamuoju septakordu vadinamas keturgarsis, sudarytas nuo vedamojo dėrmės tono. Funkciniu atžvilgiu jis yra nepilnas **D** ir **S** kompleksas:

Vedamojo tono dėka jame vyrauja dominantinė funkcija, todėl vedamasis septakordas praktiškai priskiriamas dominantinei grupei.

Natūraliajame mažore vedamasis septakordas yra *mažas* (su mažintais trigarsis su mažąja septima); harmoniniame mažore ir

minore jis yra *sumazintas* (sumazintais trigarsis su sumažinta septima). Pastaruoju atveju **D^bS7** yra mažorinės dominantės (+**D**) ir minorinės subdominantės (°**S**) kompleksas:

Vedamasis septakordas yra pats nepastoviausias iš visų keturgarsių: jo sudėtyje nėra nė vieno bendro tono su **T**. Jo išrišimas į **T** taip pat ypatingas — ne dominantinis, ne subdominantinis, o *mišrus* (analogiškas dominantseptakordo išrišimui į **ST**). Pagrindinis tonas ir tercija išrišami subdominantiskai, t. y. vedami laipsniškai *a u k š t y n*; kvinta ir septima — dominantiskai, laipsniškai *ž e m y n*:

Natūraliai, ne išimties keliu, vedamasis septakordas visuomet išrišamas į **T** su dviem tercijomis:

Norint vedamąjį septakordą išrišti į **T** su viena tercija, reikia terciją vesti laipsniškai žemyn arba kvintą — laipsniškai aukštin. Abiem atvejais sudaromos paralelinės kvintos:

Į tonikos trigarsį su dviem primomis vedamasis septakordas išrišamas tais atvejais, kai keturgarsio septima yra *žemesniame* balse, negu tercija. Abu šie tonai tada sudaro kvartos intervalą;

juos išrišant laipsniškai žemyn, sudaroma paralelinių kvartų (ne kvintų) slinktis:

Vedamojo septakordo apvertimai išrišami į T trigarsio apvertimus: $D\bar{3}_6^5$ ir $D\bar{3}_4^3$ — į tonikos sekstakordą, o $D\bar{5}2$ — į pereinamąjį T_6^4 , rečiau — į K_6 . Aplamai, $D\bar{5}7$ yra ekspozicinės harmonijos akordas:

NB 1. Šuolis iš S primos į T primą.

NB 2. Šuolis iš D kvintos į T kvintą.

Vedamasis septakordas paruošiamas visais akordais. Dažnai $D\bar{5}7$ vartojamas po S, kai melodijoje pakartotinai intonuojamas VI dermės laipsnis; tai ypač būdinga harmoniniam mažorui, kai pažemintas VI laipsnis įvedamas chromatiškai.

NB1

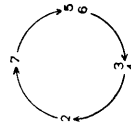
NB 1. Skersavimas čia galimas, nes skersuojantis balsas yra sumažinta septima.

NB 2. Kai mažorinėje melodijoje VII ir VI laipsniai sudaro ritmiškai smulkesnių natų grupę, juos patogų harmonizuoti vedamoju trigarsiu, sudarant pereinamąją septimą ir nekeičiant apatinių balsų išdėstymo. Vedamajame trigarsyje šiuo atveju tenka kartoti primą, o patį trigarsį galima panaudoti kaip kvintakordą.

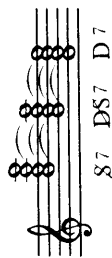
Vedamojo septakordo jungimas su dominante

Dominantės ir vedamasis keturgarsiai turi tris bendrus tonus:

Pats natūraliausias ir paprasčiausias vedamojo septakordo jungimas su D keturgarsiu yra maksimaliai harmoninis: visi trys bendri tonai paliekami vietoje, o septima vedama laipsniškai žemyn į D primą. Tuo būdu $D\bar{5}7$ pavidalai su D keturgarsiu jungiami pagal šią schemą:

Pagal šią schemą taip pat galima jungti ir subdominantseptakordą su $D\bar{5}7$, nes abiem atvejais yra tas pats santykis — tercijsa žemyn:

Tačiau vedamasis septakordas dažnai jungiamas su **D** keturgarsiu, neprisilaikant šios schemos (pvz. a). Kartais septima (VI laipsnis) vedama aukštyn (pvz. b), į **D** tercijsą. $D\bar{5}7$ taip pat jungiamas ir su **D** trigarsiu bei su D^6 (pvz. c).

NB Tarpiskas vedamojo septakordo septimos išrišimas.

Vedamojo septakordo išrišimas į **T** ar jo jungimas su **D** dažniausiai priklauso nuo melodijos ritmo. Smulkesnis ritminis vienetas, savaime suprantama, neskaidomas į dvi skirtingas funkcijas; tuo tarpu stambesni ritminiai vienetai geriau išdalyti į du skirtingus akordus, pvz.:

Paskutiniame pavyzdyje parodyto atvejo reikėtų vengti.

Vedamojo septakordo subdominantinė reikšmė

Subdominantinė prasme $D\bar{5}7$ dažniausiai vartojamas terckvartakordo pavidalu — bosc esanti **S** prima ryškiau pabrėžia vedamojo septakordo subdominantinę pusę. $D\bar{5}7$ siuo atveju yra tarsi S^6_6 su kvarta vietoje kvintos:

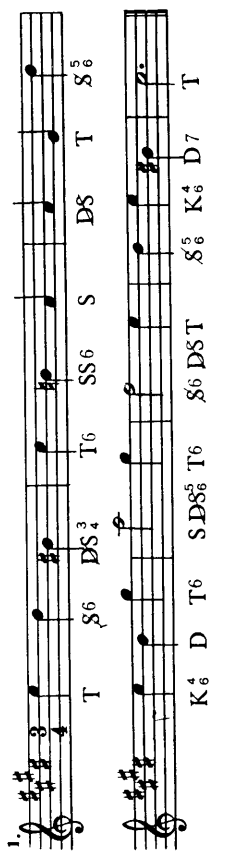
$D\bar{5}$ terckvartakordą galima išrišti plagališkai į **T**, o taip pat į K^4 . Melodiškai septimą — kaip **S** tercijsą — galima vesti į **T** primą.

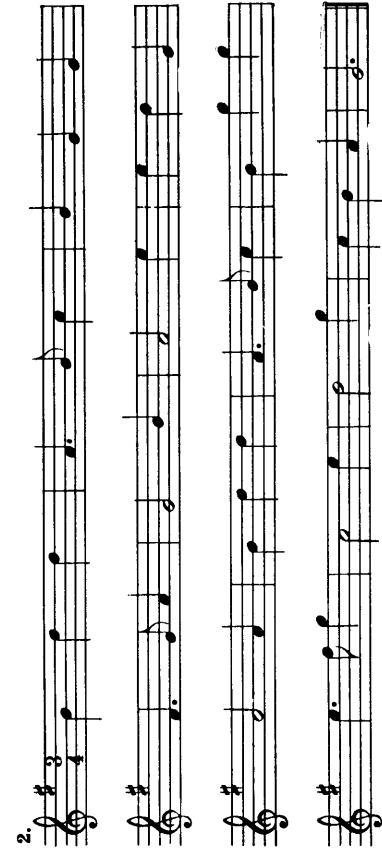
Į kadencinį kvartsekstakordą kartais išrišami $D\bar{5}2$ ir $D\bar{5}^6_6$. Junginyje su K^4 jie dažniausiai vartojami po **D**, kur gryna **S** yra per daug tolima dominantei:

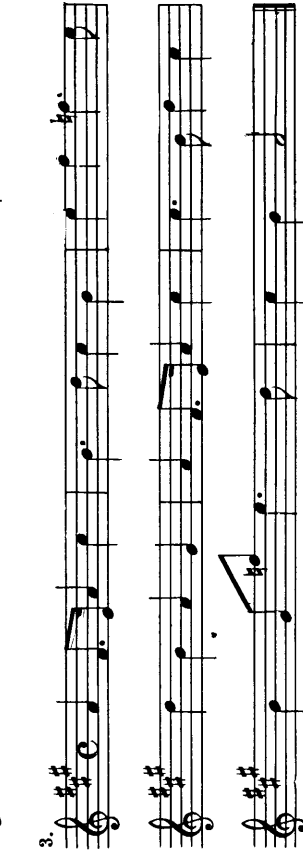
3. Paskambinkite šiuos junginius įvairiose tonacijose:

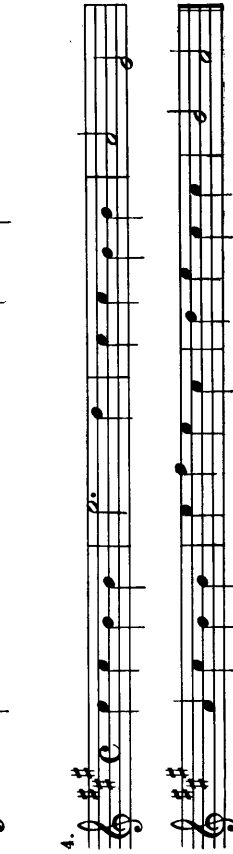
T-D⁵₆⁵-T₆-S⁵₆-K⁴₆-D7-I
 T-D³₄-T₆-D⁴₆-T-⁰S7-D7-S⁵₆-D7-I
 T-S⁶-D³₄-D2-T₆-S⁵₆-D-D³₄-K⁴₆-D7-I

4. Suharmonizuokite raštu šias melodijas:

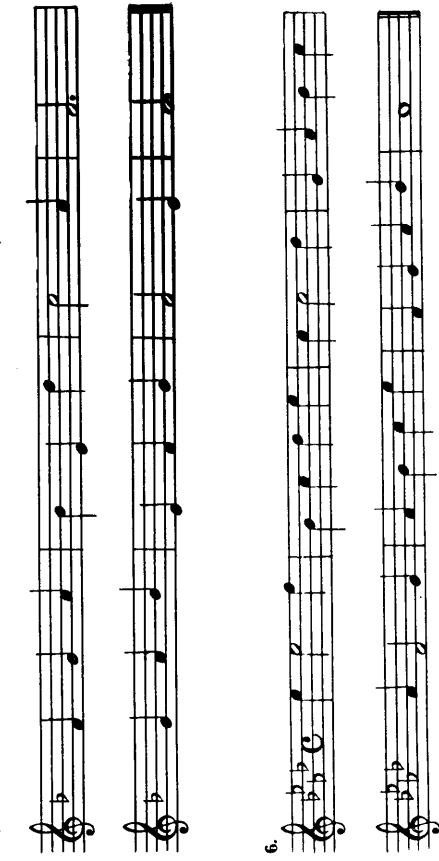
1.

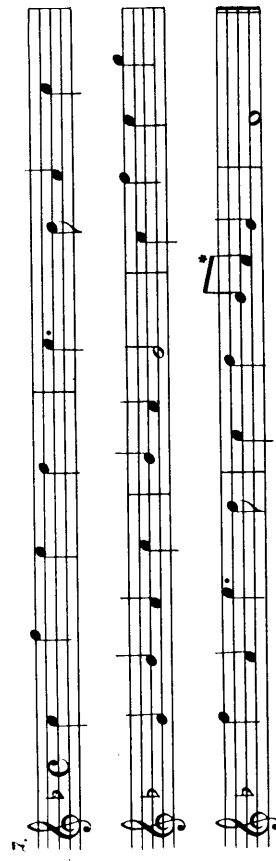
2.

3.

4.

5.

6.

7.

Allegro

8.